

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2025 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,
sprawy **A. P.**,
skazanej z art. 119 § 1 k.w.,
z powodu kasacji wniesionej na korzyść skazanej przez prokuratora
od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 5 grudnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 270/24,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach
z dnia 27 listopada 2023 r., sygn. akt IX K 1347/22,
na podstawie art. 531 § 1 zd. pierwsze k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Kasacja wniesiona przez Prokurator Rejonową Kielce-Wschód w Kielcach okazała się niedopuszczalna z mocy ustawy — w konsekwencji należało ją pozostawić bez rozpoznania.

Dalsze rozważania należy zacząć od poczynienia szeregu uwag dotyczących procedury, na podstawie której sądy powszechne orzekały w sprawie

A. P. i na podstawie której należy także, w rezultacie, orzekać na etapie postępowania kasacyjnego (korespondencja procedury do przedmiotu postępowania, zob. m. in. art. 1 i 400 k.p.k., art. 1 § 1 k.p.s.w.). Rzecz w tym bowiem, że nadzwyczajny środek zaskarżenia został oparty przez jego autorkę na przepisach Kodeksu postępowania karnego (por. *petitum* kasacji oraz sformułowane w niej zarzuty), a tymczasem w sprawie orzekano (od pewnego momentu, w związku ze zrewidowaniem pierwotnej oceny prawnej czynu zarzuconego oskarżonej zaprezentowanej w akcie oskarżenia przez sąd *a quo* — por. uwagę poniżej) na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

W sprawie orzeczono bowiem w przedmiocie trzech czynów zakwalifikowanych przez sąd orzekający *in merito* jako wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. (za co A. P. na podstawie przepisów Kodeksu wykroczeń została wymierzona kara łączna grzywny w wysokości 1000 złotych). Doszło zatem na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego do konwersji podstawy procesowej orzekania (przejścia z procedury karnej na procedurę wykroczeniową — por. art. 400 k.p.k.). Nie jest w takiej sytuacji konieczne wydanie odpowiedniego orzeczenia, które otwierałoby drogę do zmiany podstawy ustawy procesowej, takie przejście (konwersja procesowa) następuje z mocy ustawy w razie ujawnienia się w toku postępowania, że czyn(y) objęty(e) aktem oskarżenia stanowi(a) wykroczenie. Do takiej właśnie konwersji przepisów procesowych doszło w niniejszej sprawie. Świadczy o tym wyraźnie nie tylko postanowienie Sądu Rejonowego w Kielcach wydane – na wniosek obrońcy oskarżonej A. P. o zmianę kwalifikacji prawnej czynu z art. 81 k.p.s.w. w zw. z art. 399 k.p.k. i prowadzenie postępowania w trybie postępowania wykroczeniowego – na podstawie art. 399 § 1 k.p.k. o uprzedzeniu obecnych na rozprawie stron o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu zabronionego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. objętego zarzutem aktu oskarżenia poprzez przyjęcie w granicach zarzutu trzech czynów z art. 119 § 1 k.w. (*k. 152v. akt sprawy IX K 1347/22*). Zresztą w doktrynie przyjmuje się, że konwersja przepisów procesowych z Kodeksu postępowania karnego na Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia winna być właśnie poprzedzona uprzedzeniem o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej ze przestępstwa na

wykroczenie, por. m. in. P. Hofmański (red.), E. Sadzik i K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, Warszawa 1999, s. 403). Te kierunek myślenia wzmacnia także analiza sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 27 listopada 2023 r., sygn. akt IX K 1347/22 (w pkt. II-gim sąd ten orzeka o kosztach sądowych postępowania i opłacie na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). Także wniesiona w sprawie apelacja została — prawidłowo — oparta na przepisach Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (czego dowodzi powołanie się przez jej autora na art. 109 § 2 k.p.s.w.), bowiem orzeczono o odpowiedzialności za wykroczenia na podstawie przepisów Kodeksu wykroczeń. Skoro orzekanie w postępowaniu o sygn. akt IX K 1347/22 odbywało się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, to tym samym także kasacja powinna zostać oparta na przepisach procedury wykroczeniowej. Konstatacja ta ma z kolei istotne implikacje z punktu widzenia procesowej oceny dopuszczalności wniesionego w sprawie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Powstaje bowiem pytanie, czy jakiegokolwiek znacznie z punktu widzenia oceny kasacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego Kielce-Wschód w Kielcach Prokuratora Rejonowego Kielce-Wschód w Kielcach może mieć ta okoliczność, że podniesiono w niej zmaterializowanie się uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., a więc bezwzględnej przyczyny odwoławczej stypizowanej w Kodeksie postępowania karnego? Na to pytanie należy udzielić odpowiedzi negatywnej, o ile bowiem przepis art. 526 k.p.k. nakłada na autora kasacji obowiązek podania, który przepis prawa materialnego lub prawa procesowego został pogwałcony (St. Zabłocki [w:] Z. Gostyński (red.) i in., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2004, s. 532), to przecież ta ocena prawna zaprezentowana w nadzwyczajnym środku zaskarżenia nie wiąże sądu kasacyjnego, który samodzielnie ocenia charakter prawny opisanego w kasacji uchybienia: instancja kasacyjna nie jest związana oceną charakteru uchybienia wskazaną czy zaproponowaną przez skarżącego (wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 1997 r., sygn. II KKN 261/96, OSNKW, z. 1-2/1998 poz. 9). Niezależnie od tego kwestia określonej, właściwej "kwalifikacji" uchybienia polegającego na tym, że orzeczenie wydała osoba nieuprawniona do orzekania jest o tyle drugoplanowa, że

sąd kasacyjny winien takie uchybienie uwzględnić niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych zarzutów i wpływu uchybienia na treść orzeczenia (art. 104 § 1 k.p.s.w.). Patrząc na rzecz całą z tej właśnie perspektywy można by ostatecznie kwestię przepisów procesowych, na których oparto kasację wniesioną w tej sprawie uznać za wtórną. Nie sposób jednak nie zauważyć, że ewentualne „przekwalifikowanie” podstawy prawnej zarzutu kasacyjnego to nie jedyna kwestia nurtująca w związku z konwersją procesową z przepisów Kodeksu postępowania karnego na przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, która miała miejsce w niniejszym postępowaniu. Otóż istotne jest przecież nie tylko to, jak należałoby prawidłowo zakwalifikować określone uchybienie (określony stan faktyczny zaprezentowany w środku zaskarżenia), ale to w jaki sposób ustawa procesowa, na podstawie której było prowadzone postępowanie kształtuje sam model postępowania kasacyjnego (zasady i tryb postępowania kasacyjnego). Otóż nie negując tego, że model postępowania kasacyjnego przewidziany przez Kodeks postępowania karnego i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia jest do siebie zbliżony, a nawet przepisy tego ostatniego kodeksu odsyłają w znacznej mierze do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy postępowania karnego w postępowaniu kasacyjnym prowadzonym w sprawach o wykroczenia (art. 112 k.p.s.w.), to jednak występują pewne pomiędzy tymi dwoma modelami istotne różnice.

Zgodnie bowiem z Kodeksem postępowania w sprawach o wykroczenia uprawnienie do wniesienia kasacji przysługuje wąskiemu, taksatywnie określone mu przez ustawę kręgowi podmiotów. Nie należą do tego kręgu strony postępowania, w tym oskarżyciel publiczny (inaczej w procedurze karnej — por. art. 520 § 1 k.p.k. w zw. z art. 45 § 1 k.p.k.). Oznacza to tym samym, że prokurator, który w niniejszym układzie procesowym działał jako oskarżyciel publiczny w postępowaniu, w trakcie którego doszło do konwersji przepisów procesowych (ustaw procesowych) i prowadzenia dalszego postępowania i orzekania na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia nie posiada legitymacji do wniesienia kasacji w sprawie. Służy ona bowiem jedynie Rzecznikowi Praw Obywatelskich albo Prokuratorowi Generalnemu (art. 110 § 1 zd. pierwsze k.p.s.w.).

W efekcie zatem tylko jeden z tych podmiotów może w ramach przysługujących mu uprawnień procesowych — oczywiście gdyby taka była jego wola — rozważyć skuteczne wniesienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia od wydanego na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 5 grudnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 270/24. W takim środku zaskarżenia możliwe byłoby postawienie zarzutu zmaterializowania się bezzwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w 104 § 1 pkt 1 k.p.s.w. (art. 111 k.p.s.w.) związanego ze statusem ustrojowym sędziego, który ferował wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 5 grudnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 270/24.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak sentencji postanowienia, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego rozstrzygając w oparciu o treść przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 121 § 1 k.p.s.w.

[J.J.]

[r.g.]